

opusdei.org

Card. Monterisi: «L'alegria cristiana en els documents del Sant Pare Francesc»

Conferència de Mons.
Francesco Monterisi, secretari
emèrit de la Congregació dels
Bisbes, pronunciada el primer
dia de les 54 Jornades de
Qüestions Pastorals de
Castelldaura.

22/01/2019

Benvolguts amics,

He acceptat amb molt de gust la invitació a parlar-vos del nostre estimat Papa Francesc, «Papa de la Joia», com ja el defineix algun escriptor i com es manifesta en els principals Documents publicats fins ara en el seu Pontificat.

He dit que sí a la invitació perquè m'he sentit atret sobretot per la idea de comunicar alguna reflexió sobre el Sant Pare i el seu pensament a un auditori format en bona part per sacerdots catalans, que són realment molt receptius i reflexius. Després, en realitat, de tant en quant m'ha vingut la preocupació de no ser capaç d'interessar-vos o bé de dir-vos coses que ja sabeu, o que les exposaria només de manera criticable.

En acabat, he pensat que aquest compromís seria una bona ocasió per a mi mateix d'aprofundir el coneixement d'un aspecte important

–la joia– de les orientacions que el Papa Francesc ha donat fins ara a la seva «missió petrina»; es tracta de gairebé sis anys, del 13 de març de 2013 fins avui. Sis anys no són poquíssims, si pensem que el Pontificat de sant Joan XXIII ha durat cinc anys i ha marcat molt el camí de l'Església del segle passat.

I finalment, puc dir-vos que us parlaré amb una única intenció: donar-vos motius per sentir-vos partícips de la joia de pertànyer a la nostra Església Catòlica en aquest temps i amb aquest Papa.

Amb això ja haureu entès que sóc un seguidor convençut i partidari de l'anomenada «línia» del Papa Francesc. M'ho demana un motiu de fe: és a dir, crec que el Senyor està donant una especial assistència, una bona dosi del seu Esperit Sant al Papa, que és actualment el seu Vicari, el «dolce Cristo in terra». A més, he

après des del Seminari el sentit de *cercar-d'entendre* les raons de les decisions, dels gestos i de les paraules del Papa del moment; i gairebé sempre he trobat que les puc compartir.

Un darrer advertiment, gairebé innecessari: tot el que diré no té cap «secret d'ofici», no hi ha res d'*oficial*, parlaré de fets *públics*, o com a màxim *personals*, és a dir escoltats o viscuts només per mi mateix. Les reflexions o parers que manifestaré són només fruits del meu judici, per tant, n'assumeixo tota la responsabilitat.

He tingut la gràcia de conèixer el nostre Sant Pare Francesc pocs anys abans de la seva elecció com a Papa, en el període de 1998 a 2009, quan jo era Secretari de la Congregació per als Bisbes. El Cardenal Jorge Bergoglio, Arquebisbe de Buenos Aires venia bastant a Roma –prop de

dues o tres vegades a l'any—, especialment en el període en què era President de la Conferència Episcopal Argentina. Naturalment, les seves visites estaven motivades per qüestions de la seva competència, és a dir de la seva Arxidiòcesi i de la situació general del seu país. Venia per trobar-se amb el Prefecte de la Congregació per als Bisbes i, acabat aquesta entrevista, passava a veure també el Secretari (cosa que no fan pas tots els Bisbes). Parlàvem de tot una mica, amb molta confiança. En acabat, la conversa anava a petar als problemes d'Argentina. Semblava que volgués saber què pensava jo del que li havien dit el Prefecte o d'altres de la Cúria. Era un temps difícil per al seu país, tant en les relacions amb l'autoritat; el Presidents Menem i Kirchner, com amb la Santa Seu.

Recordo que des de la nostra primera trobada em vaig sentir «molt a gust».

Es va produir entre nosaltres una plena sintonia i jo vaig poder adquirir molts punts de saviesa d'aquelles converses. Quant a això, puc referir un episodi que em va fer intuir alguna cosa del plantejament fonamental de l'Arquebisbe Bergoglio en el camp pastoral. Havia sabut que ell, quan se'l convidava a una celebració no feia servir mai un vehicle seu o d'altri per anar al lloc de la celebració: en el moment oportú sortia de la seva habitació (potser amb la mitra sota el braç), agafava un mitjà públic i arribava a destí. En una de les primeres visites, em vaig sentir «autoritzat» a dir-li – tenint en compte la confiança demostrada–: «Eminència, perquè ho feu així? Sou una Autoritat ben coneguda, amb un càrrec públic. Als mitjans públics es pot trobar amb algú que el molesti demanant-li una recomanació o li faci crítiques o, pitjor, que l'insulti...». Ell va

somriure, i em va respondre: «Però a mi m'agrada estar enmig de la gent».

L'he tornat a veure al Conclave del 2005, quan fou elegit el Papa Ratzinger (jo hi vaig entrar com a Secretari del Conclave; això és un càrrec que pertoca al Secretari de la Congregació per als Bisbes i només es refereix a l'organització i als aspectes logístics de l'esdeveniment), i al Conclave de març de 2013, en el qual participava a les votacions.

Lògicament, no puc dir res del que va passar en aquells dies.

De tota manera, entre els fets més significatius respecte al Cardenal Bergoglio, hi ha el breu discurs que va fer en la trobada de tots els Cardenals, també dels no electors (les anomenades «Congregacions Generals»), que es tenen cada matí uns dies abans de l'ingrés al Conclave mateix. En aquestes Congregacions Generals cada

Cardenal pot demanar la paraula per exposar les seves reflexions i propostes per al Conclave: per exemple sobre el seu desenvolupament, característiques i qualitats que haurà de tenir el nou Papa, sobre les principals qüestions que haurà d'afrontar i resoldre, quan sigui elegit. D'aquell discurs del Cardenal Bergoglio, ha estat publicat, després d'un temps, el foli manuscrit on havia escrit els punts principals. Entre altres coses, al foli hi havia aquesta frase: *(El nou Papa) ha de ser un home que, de la contemplació i de l'adoració de Jesucrist tregui la inspiració per ajudar l'Església a sortir de si mateixa vers les perifèries existencials. A més, l'ajudi a ser mare fecunda que visqui la dolça i consoladora joia d'evangelitzar* (Juan V. BOO, p. 271). D'aquestes paraules es veu que el Card. Bergoglio tenia al cap quin Papa desitjava que fos elegit (un home de pregària i contemplació) i quins problemes

pensava que l'elegit hauria de tractar primer per al bé de l'Església, és a dir: sortir de si mateixa, anar cap a les perifèries existencials i, podem subratllar, «la joia d'evangelitzar». Aquestes darreres paraules, com és palès, constitueixen l'*incipit* del seu document programàtic «Evangelii Gaudium» (*La Joia de l'Evangelí*), publicat el novembre del 2013, any del mateix Conclave.

En efecte, l'elecció del Papa Francesc va anar acompanyada per una gran onada de joia. El clima del Conclave de març de 2013 era molt pesat, segons molts. Érem enmig d'unes circumstàncies excepcionals i preocupants: la renúncia inesperada de Benet XVI; la ventada del ressò de molts casos de pedofília per part del clergat dels Estats Units i després descoberts a Europa; i després els escàndols de l'IOR, el gest sense precedents d'un que fotografià documents de sobre la taula del Papa

per donar-los a un periodista; hi va haver l'escàndol del Cardenal d'Escòcia que va demanar no participar al Conclave – potser el primer cas a la història dels Conclaves – per les lamentables acusacions d'immoralitat revelades en aquells dies; el Pares Cardenals hagueren de votar per consentir tal absència.

Amb la notícia de l'elecció del nou Papa es va produir un veritable esclat de joia en tots, com per l'alliberament d'aquell clima opressiu: entre els Cardenals, els qui es trobaven a la Plaça de Sant Pere i després a tota l'Església. I tanmateix, no tots coneixien l'Elegit, però ell va manifestar a la multitud tot seguit aquell tarannà cordial quasi familiar (recordeu la salutació «bona tarda!», la primera paraula que va pronunciar com a Papa) que va conquerir l'ànim de la gent,

comunicant seguretat, una gran serenitat i sentiments d'esperança.

Ara podem dir que allò no va ser un canvi momentani, un passar de la tristesa a la joia. Des d'aleshores, sempre les trobades amb el Papa Francesc amb la gent o amb grups especials continuen suscitant sempre manifestacions de veritable felicitat i sentiments d'afecte i de confiança. Tot i així, malgrat les recents crítiques contra el Papa, que apareixen en les informacions dels diaris, constatem que no s'ha exhaurit el clima festiu de les trobades. El Papa Francesc sap parlar amb un llenguatge senzill, directe, entenedor per tots; entra en contacte immediat i cordial amb tota classe d'homes i dones, dels menuts als adults, de les persones cultes als qui són menys afavorits. Si ens demanem les característiques, les qualitats que fan el Papa Francesc acollidor i simpàtic a tants, potser

podem conjecturar-ne aquestes dues:
la seva mansuetud i la seva joia:

– En efecte, en la seva primera aparició davant d’una gentada, i en les trobades amb grups i amb persones singulars, tot seguit es manifesten la seva autenticitat i humilitat, que el fan senzill, com «un de nosaltres», un home de bona ànima, en el parlar i fer-se proper amb cordialitat i tendresa.

– En segon lloc, es veu que té una innata i constant serenitat d’ànim. Mostra sempre un sentit positiu de la vida. Moltes vegades es nota com sap amagar les preocupacions que li han de produir els assumptes de l’Església i del món que farien tremolar els pols d’algunes persones responsables. El nostre Papa reix a vèncer la tristesa; al menys, no la mostra mai. Ans, en les maneres i moments adients, sap bromejar i veure els aspectes irònics de les

situacions. Bàsicament, és una persona que té alegria i dóna alegria. Podria citar diversos episodis en els quals, a l'inici d'una conversa, per una notícia o pregunta, el Papa Bergoglio ha contestat amb una broma divertida... Els anglosaxons dirien que té un fort "sense of humour".

En aquest sentit, (per l'actitud sempre serena, i també alegre, bromista del Sant Pare), he sabut que diversos amics seus i coneguts han notat el canvi notable del seu ànim amb la seva elecció al Papat. Diuen que a Buenos Aires molt sovint semblava més aviat preocupat; en canvi, de Papa s'ha mostrat sempre serè i distès.

Ho han confirmat a un periodista «els càmeres i el Director de l'aleshores Centre Televisiu Vaticà, Mons. Dario Viganò». Aquests van constatar el canvi produït «durant el

trajecte de la Capella Sixtina al Balcó central de la Basílica de Sant Pere»: un trajecte de quaranta passes, per qui no conegui el lloc. Havien fet les seves preses «a mig camí» d'aquell trajecte, és a dir quan el Papa electe va entrar «amb un aspecte molt seriós i inquiet» a la Capella Paulina, on va romandre alguns minuts davant del Tabernacle...

Immediatament després, el varen veure sortir somrient, visiblement alleujat i relaxat, com si fos una altra persona. Després d'alguns mesos, el mateix Papa Francesc mateix ha admès, sense gaires detalls, d'haver rebut en aquell moment una ajuda especial del Senyor. Va dir a un amic: *Quan era arquebisbe de Buenos Aires pensava que havia de resoldre un munt de problemes i em sentia aclaparat. Ara que els tinc com a Papa, veig clarament que només el Senyor els pot resoldre i ho confio a Ell (cf. Ibi., pp. 15 i ss).*

No es pot saber com aquest episodi hagi pogut influir en la predicació i en la redacció dels documents del Papa Francesc en el curs del seu Pontificat. Impossible referir citacions, esments i al·lusions a la JOIA en les seves intervencions de diversos tipus. Ell en parla més àmpliament en quatre dels més importants documents fins ara publicats:

1. A) L'Exhortació Apostòlica *EVANGELII GAUDIUM*, apareguda el 24 de novembre del 2013, com a programa del pontificat i crida a tota l'Església a comprometre's en l'evangelització del món.
1. B) L'Encíclica *LAUDATO SI'*, del 24 de maig de 2015, sobre la cura de la creació o de la «Casa comuna», com l'anomena el Papa. El seu *incipit* en llengua vulgar (Cas únic per a una

Encíclica) és la citació del *Càntic de les criatures* de Sant Francesc d'Assís; l'expressió *Laudato si', mio Signore* es repeteix més vegades en el Càntic, com a pregària de regradament ple de joia a Déu Creador;

1. C) El 19 de març del 2016 fou publicada l'Exhortació Apostòlica *AMORIS LAETITIA*, sobre el matrimoni cristià, com a conclusió dels dos Sínodes del 2014 i del 2015 sobre aquest argument;
2. D) El 19 de març de l'any passat 2018, ha estat publicada l'Exhortació Apostòlica *GAUDETE ET EXULTATE*, sobre la crida universal a la santedat, en el món contemporani.

El primer document, l'Exhortació Apostòlica *EVANGELII GAUDIUM*, apareguda el 24 de novembre del 2013, és el document programàtic

d'aquest pontificat. El Papa Francesc proposa el plantejament urgent de fer-se anunciadors de l'Evangelí a tots els membres de l'Església Catòlica, als laics tant com als Pastors.

(Entre parèntesi: la Constitució Apostòlica Episcopalis Communio del 15 de setembre de 2018, ha formulat la reforma del Sínode dels Bisbes, considerada com la reforma més important de les fetes pel Sant Pare. Aquest institut es dirà encara Sínode dels Bisbes, però és clar que tots els components de l'Església, des del Papa, als Bisbes, sacerdots, religiosos, fins i tot cada fidel, són cridats a col·laborar activament no només a la preparació i desenvolupament del mateix Sínode, sinó també a la vida i a l'activitat de la sencera comunitat catòlica).

L'estil, les modalitats, el «sentiment» permanent, en desenvolupar aquesta

acció missionera de tota l'Església haurà de ser precisament la «joia d'evangelitzar» (nn. 1-13). La primera frase del Document és: *La joia de l'Evangelí omple el cor i la vida sencera dels qui es troben amb Jesús.* Tot comença amb la trobada personal de cada home amb Jesús; i cada acte del cristià a l'Església hauria de tenir la JOIA com a «teló de fons». Perquè és Jesús qui allibera el batejat de tots els pecats i el fa participar de la vida divina; i així *l'aparta de la de la tristesa individualista (...), del pessimisme, de l'aïllament (...) i de l'autorreferencialitat. Amb Jesucrist sempre neix i reneix l'alegria,* continua el Papa; i per tant, dirigeix a tots els cristians una invitació apressada a cercar el Senyor de la bellesa i de la felicitat, sempre, «cada dia sense aturar».

No són cristians autèntics els qui semblen tenir un estil de *Quaresma*

sense Pasqua. Perquè, si coneixem íntimament Jesús «Evangeli etern», amb la seva riquesa i la seva bellesa són inesgotables, font constant de novetat, i si som conscients del seu amor immens en Crist mort i ressuscitat, només podem estar en la joia.

A més, estem portats a comunicar als germans la «bona notícia». El Papa subratlla: *El bé sempre tendeix a comunicar-se* i cada persona es fa plena en la relació amb els altres. En essència, el cristià es realitza en la plenitud de la joia, quan comunica l'Evangeli: *aleshores, viu en un nivell superior perquè la vida s'acreix donant-la i es debilita en l'aïllament ... La missió al capdavall és això. El Papa cita sant Pau que escrivia: «L'amor de Crist ens té agafats» (per això) «Ai de mi si no anunciés l'Evangeli!».* I exhortava en la carta als Filipencs: *Viviu sempre contents*

en el Senyor! Ho repeteixo: viviu contents!

L'exhortació a defugir del pessimisme estèril es repeteix en els nn. 84-86 de l'Evangelii Gaudium. La joia de l'Evangelí és aquesta que res ni ningú ens podrà prendre, com Jesús ens ha assegurat. Encara que ens facin mal les misèries de la nostra època, amb la desertificació espiritual produïda pels qui volen construir una societat sense Déu, hem de dissentir d'aquests profetes de calamitats, avesats a anunciar sempre infaustos esdeveniments. Però precisament a partir de l'experiència d'aquest desert, d'aquest buit, és com podem descobrir novament la joia de creure (...); es necessiten sobretot persones de fe que, amb la seva pròpia vida, (...) mantinguin viva l'esperança (...) No ens deixem robar l'esperança!

L'Evangelii Gaudium conclou amb una pregària a la Mare de Déu,

*Estrella de la nova evangelització,
ajuda'ns a resplendir en el testimoni
de la comunió, del servei (...) l'amor
als pobres, perquè la joia de l'Evangelí
arribi fins als confins de la terra (...)
Mare de l'Evangelí vivent, font
d'alegria per als petits, prega per
nosaltres. Amén. Al·leluia.*

L'Encíclica *Laudato Si'*, que fou publicada el 24 de maig del 2015, explana el tema de la joia en la relació de l'home amb les coses creades i la natura.

L'ésser humà és una criatura d'aquest món, que té dret a viure i a ser feliç, escriu el Papa. La felicitat de l'home es basa principalment en valors de l'esperit, i en particular en la seva relació amb Déu i amb els germans. Però no pot prescindir de la seva relació amb el món físic. Per aconseguir-ho cal tenir cura en primer lloc del fet que l'ambient en el qual viuen les persones pugui

contribuir a *un veritable progrés integral i una millora de la qualitat de vida* del mateix home (nn. 17 a 46).

La vida bona, realitzar amb joia i satisfacció la seva plenitud, ha d'abastar la «salut» de la ment. L'ànim humà s'enriqueix sobretot amb *la veritable saviesa, producte de la reflexió, del diàleg i del trobament generós entre les persones*. No n'hi ha prou amb *una mera acumulació de dades que acaba saturant i obnubilant, en una espècie de contaminació mental* (n. 47). Amb aquestes paraules, l'Encíclica subratlla que a la societat actual val més la riquesa de la informació a costa de la reflexió. Per tant, s'hauria d'afavorir els temps de silenci i de meditació; en canvi, no s'hauria d'exagerar l'ús dels mitjans de comunicació; en els últims anys s'ha estès una mena de «dependència» dels ordinadors, mòbils, etc. Aquest ús exagerat *ens impedeix de prendre*

contacte directe amb l'angoixa, amb el tremolor, amb l'alegria de l'altre i amb la complexitat de la seva experiència personal dels germans.

Passant més directament a la relació entre l'home i les coses creades, el Papa Francesc posa la joia en el fruit de les coses boniques del món al nostre abast, sempre que romanguem en harmonia amb elles. Aquest plantejament de connexió, de «sintonia» i «harmonia» amb les coses del món es desenvolupa en el nostre ànim. Així ens ho ensenyen la Sagrada Escripura i el pensament religiós abans i després de Crist.

En els nn. 66 i següents d'aquesta Encíclica, s'hi troba una interpretació autoritzada de l'expressió *domineu la terra...* (Gn 1,28). Pel Papa, cal *excloure tot domini despòtic i irresponsable de l'ésser humà sobre les altres criatures*. Sant Francesc d'Assís ens dona l'exemple de com

alimentar i mantenir l'harmonia entre nosaltres i elles. La fe en la creació i en el retorn al Déu de l'Univers, sigui de l'home, sigui de les coses creades, ens confirma que és Déu, no l'home, la principal referència de tot. Però l'home n'és l'administrador; per això pot gaudir-ne, no demolir. Llavors, conclou el Papa, gaudim de les criatures! I cita un document de la Conferència Episcopal del Japó: «*Viure amb joia en l'amor a Déu i en l'esperança és percebre cada criatura que canta l'himne de la seva existència*» (n. 86).

És interessant fer notar, quant a citacions, que el Papa ha fet seva la frase següent, treta de la "laicíssima", laicíssima declaració per l'ecologia, l'anomenada *Carta de la Terra*, «*esponsoritzada*» per l'ONU i firmada a l'any 2000 per nombroses entitats i autoritzats homes polítics, religiosos, artistes, treballadors, de tot el planeta: *El destí comú (de nosaltres,*

homes), ara com mai no ho va ser en la història, ens obliga a cercar un nou inici... Que la nostra època pugui ser recordada pel desvetllar-se d'un nou respecte per la vida, per la decisió d'assolir la sostenibilitat..., per la justícia i la pau... i per la joiosa celebració de la vida(n. 207).

La cura de les coses creades demana un compromís personal de cadascú de nosaltres, a més del general de tota la humanitat. El Sant Pare afirma la necessitat, per cadascun i per la societat, de viure amb sobrietat, i no cedir a les urpes del «consumisme». Recorda que, *la constant acumulació de possibilitats per a consumir distreu el cor i impedeix valorar cada cosa i cada moment. (...) Després el Papa ens deixa un axioma de saviesa: L'espiritualitat cristiana proposa un creixement amb sobrietat i una capacitat de gaudir amb poc. (n. 222)*

I conclou així la seva Encíclica:
*Juntament amb totes les criatures,
caminem per aquesta terra buscant
Déu (...) Caminem cantant. Que les
nostres lluites i la nostra preocupació
per aquest planeta no ens prenguin la
joia de l'esperança* (n. 244). Senyor,
*Inundeu-nos de pau, perquè visquem
com a germans i germanes* (n. 246).

El 19 de març del 2016 ha estat publicada l'Exhortació Apostòlica *Amoris Laetitia*; és el document més extens del pontificat de Francesc. Té una riquesa profunda d'ensenyaments, reflexions, suggeriments sobre el matrimoni cristià. És una pena que el nucli principal d'aquest Document hagi estat «enfosquit» pels mitjans; quan n'han parlat, només ho han fet de les polèmiques sobre la Comunió als divorciats i tornats a casar.

No obstant el Papa, ha fet precedir l'Exhortació de dos anys de consultes

i de intercanvis d'opinions en tota l'Església i dos Sínodes dels Bisbes al Vaticà. La seva intenció era precisament mostrar la bellesa i la joia (*laetitia*) del matrimoni cristià fundat en l'amor. Certament hi ha hagut fruits de la preparació i de la publicació d'*Amoris Laetitia*; però em pregunto si els objectius s'han aconseguit. No és fàcil canviar a una visió positiva de la família la mentalitat molt comuna a la societat d'avui, que veu el matrimoni com «una presó» – per això tantes separacions conjugals –, amb el sentit de la sexualitat capgirat, amb pocs fills, i difícil d'educar-los. Tanmateix, la pregària i el compromís ens han de mantenir en l'esperança que aquest canvi pot venir en un futur pròxim no podem cedir en l'afany per redreçar la situació.

El Papa inicia amb aquesta afirmació: *L'alegria de l'amor que es viu en les famílies és també joia de*

l'Església. I aclareix que aquesta Exhortació és abans de res una proposta per a les famílies cristianes, que les estimuli a valorar els dons del matrimoni i de la família. En segon lloc, espera que aquesta, amb el que l'Església està fent, pugui ajudar als qui es troben en situacions on la vida familiar no es realitza perfectament o no es desenvolupa amb pau i joia (n. 5).

El Salm 128 és punt de partença de l'Exhortació pel discurs sobre la bellesa de la família. *Feliç tu, fidel del Senyor, és també feliç perquè té una esposa que fruitarà com una parra, tindrà nombrosos fills com plançons d'olivera, i una llarga vida per tal que puguis veure els fills dels teus fills!, i a més gaudir de l'obra de les seves mans. L'home és «benaurat... i feliç» quan té tot això.*

Però cal ser realistes: *Dono gràcies a Déu perquè moltes famílies, que són*

lluny de considerar-se perfectes, viuen en l'amor, ... segueixen endavant, tot i que caiguin moltes vegades tot fent camí. No existeix en la realitat un estereotip de família ideal, sinó un mosaic format per tantes realitats diferents, curulles de goig, drames i somnis. En canvi, són tristes les separacions definitives, tant per als cònjuges com per als fills.

Molts sants han vist en la Sagrada Família de Natzaret, el model més elevat per les famílies cristianes que s'afanyen a *renovar la seva esperança i la seva joia* (n. 65).

El Papa Francesc subratlla amb força l'amore com a fonament joiós de l'existència mateixa de la Família: *L'amor viscut en les famílies és una força constant per a la vida de l'Església. (...) En la seva unió d'amor els esposos experimenten la bellesa de la paternitat i la maternitat; (...) celebren els seus moments feliços i es*

recolzen en els episodis difícils de la seva història de vida (n. 88).

Als nn. 89 a 126 del Document, el Papa desenvolupa una estupenda aplicació a l'amor dels esposos, l'himne de la Caritat de la primera Epístola de sant Pau als Corintis. Aquesta part acaba així: *En el matrimoni convé tenir cura de la joia de l'amor. No del plaer sinó de la joia... que permet trobar gust en variades realitats, també en les etapes de la vida on el plaer s'apaga. Per això deia sant Tomàs que s'usa la paraula «JOIA» per referir-se a la dilatació de l'amplada del cor. I en fi, les alegries més intenses de la vida les tenim quan podem provocar la felicitat dels altres (n. 129).*

Ja Benet XVI, recorda el Papa Francesc, havia desfet el rumor estès segons el qual de que l'Església, amb les seves prohibicions i manaments *fa tornar amarga la cosa més bonica*

de la vida, l'amor entre els esposos. L'actual Pontífex reitera (nn. 147 i ss.) que l'Església no posa cartells de prohibició allà on es troba la joia disposada pel nostre Creador.

*Nosaltres creiem que Déu estima l'alegria de l'home, en l'amor de la família com en tots els elements de la seva vida. Ell ho ha creat tot perquè en fruïm (1Tm 6, 17). Deixem que l'alegria flueixi davant de la seva tendresa quan ens proposa: *Fill meu, en la mesura que puguis, tracta't bé [...] No et privis del bon dia que passa* (Si 14,11.14). També una parella de cònjuges, per tant, respon a la voluntat de Déu seguint aquesta invitació bíblica: *Del dia feliç, alegra-te'n* (Qo 7,14). *D'una altra banda, els moments de joia, el descans o la festa, i fins i tot la sexualitat, s'experimenten com una participació en la vida plena de la seva Resurrecció. Els cònjuges conformen amb diversos gestos quotidians aquest «espai teològic en el qual es pot**

experimentar la presència mística del Senyor ressuscitat» (n. 317 i ss.)

L'Exhortació conclou amb una pregària: *Santa Família de Natzaret, fes que tots siguem conscients del caràcter sagrat i inviolable de la família, de la seva bellesa en el projecte de Déu.*

I acaba, l'Exhortació Apostòlica *Gaudete et Exultate*, sobre la «crida a la santedat en el món contemporani», (publicada el 19 de març de l'any passat). En llegir aquest document diverses vegades m'he dit que el Sant Pare probablement s'ha mirat ell mateix per descriure la seva tensió vers la santedat.

El Papa Francesc diu on trobar la plenitud de la joia cristiana, també en el difícil context del nostre temps: la serenitat, la pau i la joia de l'ànima es troben en l'esforç vers la perfecció i la santedat. «Alegreu-vos-en i

celebreu-ho» (Mt 5,12), diu Jesús a qui dóna la vida per Ell. Sí, *el Senyor ho demana tot, i ofereix la vida veritable, la felicitat per a la qual hem estat creats* (n. 1).

Déu crida tots a la santedat, al grau més alt. Els sants proposats per l'Església han respost concretament a aquesta crida i ens donen exemple. Però el Papa subratlla la santedat «amagada» de tants fidels –i són els més nombrosos– que s'afanyen a assolir la perfecció, en els petits gestos i en la foscor de cada dia. Són *els sants de la porta del costat*, que formen el teixit general de l'Església.

Per tant, el Papa ens exhorta: (Tu cristià,) *no tinguis por a la santedat. No et traurà forces, vida o alegria (...)* *No tinguis por d'apuntar més alt, de deixar-te estimar i alliberar per Déu. No tinguis por de deixar-te guiar per l'Esperit Sant. La santedat no et fa menys humà. (...)* *En el fons, com deia*

Léon Bloy, en la vida «existeix només una tristesa, la de no ser sants» (nn, 34 i ss.).

L'Exhortació ens posa en guàrdia contra el perill de refiar-se de les nostres forces (això és pelagianisme, diu el Papa). És en la gràcia de Déu on ens sostenim: els sants defugen posar la confiança en les seves accions; recolzar-nos en el Senyor que ens sosté, és la nostra força en el combat. *Això ens invita a viure amb una joiosa gratitud per aquest regal que mai mereixerem (n. 54).*

Però què és la santedat? Si ens fem aquesta pregunta: *«Com es fa per arribar a ser un bon cristià?»*, la resposta és senzilla, diu el Papa: ho ha explicat Jesús en el sermó de les benaurances *«Feliços els pobres en l'esperit, els misericordiosos els pacífics... »: Són com el carnet d'identitat del cristià... La paraula «feliç» o «benaurat», passa a ser*

sinònim de «sant», perquè expressa que la persona que és fidel a Déu i viu la seva Paraula assoleix, en el lliurament de si, la veritable felicitat (nn. 64 i 65)

La santedat és així connatural amb la joia i n'esdevé un sinònim.

L'Exhortació s'atura en manifestar l'efecte joios que cada Benaurança procura, ara o en el futur, a qui la practica. Al final el Papa escriu: *Recomano vivament rellegir sovint aquests grans textos bíblics, recordar-los, pregar amb ells, intentar fer-los carn. Ens faran bé, ens faran genuïnament feliços (n. 109).*

Una característica de la joia cristiana és el sentit de l'humor i del valor positiu de la vida. *El sant és capaç de viure amb alegria i sentit de l'humor. Sense perdre el realisme, il·lumina els altres amb un esperit positiu i esperançat. Ser cristians és «el goig de l'Esperit Sant» (Rm 14,17), perquè «a*

l'amor de caritat segueix necessàriament el goig (...) Si deixem que el Senyor ens tregui de la nostra closca i ens canviï la vida, aleshores podrem fer realitat allò que demanava sant Pau: «Viviu sempre contents en el Senyor! Ho repeteixo: viviu contents!» (Flp 4,4).

Cert, Hi ha moments durs, temps de creu, però res no pot destruir la joia sobrenatural: «s'adapta i es transforma, i sempre roman almenys com un brot de llum que neix de la certesa personal de ser infinitament estimat, més enllà de tot» (n. 125).

La conclusió d'aquesta Exhortació és una mirada a la Mare de Déu, la santa entre els sants: (...) Conversar amb ella ens consola, ens allibera i ens santifica. I una pregària del Papa a l'Esperit Sant per tal que infongui en nosaltres un intens anhel de ser sants per a major glòria de Déu i encoratgem-nos els uns als altres en

aquest propòsit. Així compartirem una felicitat que el món no ens podrà prendre. (n. 177)

Acabo amb algunes paraules de la famosa pregària de sant Tomàs Moro que el Papa Francesc vol dirigir al Senyor: «Dóna'm, Senyor, el sentit de l'humor. Concedeix-me la gràcia de entendre les bromes, per tal que conegui en aquesta vida una mica de alegria i pugui comunicar-la als altres. Així sia».

pdf | document generat
automàticament des de <https://opusdei.org/ca/article/card-monterisi-lalegria-cristiana-en-els-document-del-sant-pare-francesc/> (02/04/2025)